

Kommittémotion

Motion till riksdagen 2015/16:3408

av Penilla Gunther m.fl. (KD)

med anledning av skr. 2015/16:165 Riksrevisionens rapport om ekonomiska risker för staten i fråga om gruvavfall

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om mineralersättningens koppling till frågor om finansiering av mark- och vattensaneringsåtgärder efter gruvbrytning och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om skärpta krav på återställning efter prospektering och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Riksrevisionen har i en granskning kommit fram till att systemet med ekonomiska säkerheter för gruvverksamhet inte i tillräcklig utsträckning minimerar riskerna för att staten och därmed skattebetalarna ska behöva bekosta nödvändig efterbehandling av nedlagda gruvor.

Riksrevisionen rekommenderar regeringen att bland annat utreda en långsiktig branschfinansiering av efterbehandling, kontroll och tillsyn av nedlagda gruvor när ställda ekonomiska säkerheter inte räcker till. Genomgången av de ekonomiska säkerheterna för gruvverksamhet som Riksrevisionen har gjort visar enligt Riksrevisionen att det totalt utfärdade säkerhetsbeloppet uppgår till cirka 2,7 miljarder kronor.

Riksrevisionen konstaterar att olika typer av bankgarantier står för drygt 90 procent av det totala säkerhetsbeloppet och att bankgarantier kräver en hög aktivitetsnivå hos

tillsynsmyndigheten när det gäller att bevaka att säkerheten hela tiden är giltig. Skiftande villkor om när bankens betalningsskyldighet inträder kan enligt Riksrevisionen påverka statens möjligheter att ta säkerheten i anspråk för att bekosta nödvändiga säkerhetsåtgärder. Riksrevisionen noterar att i de flesta fall där tillstånd till gruvverksamhet har beviljats har det inte krävts att den ekonomiska säkerheten har godkänts innan gruvverksamheten påbörjas.

Riksrevisionens utgångspunkt är att en lönsam gruvverksamhet förutsätter att fyndigheten kan bära även kostnader för avfallshantering och efterbehandling av området. Detta prövas i dag inte i samband med Bergsstatens prövning av ansökan om bearbetningskoncession. För att minska risken för att staten och därmed skattebetalarna ska tvingas bekosta utgifter för efterbehandling, bör regeringen överväga författningsändringar för att förtydliga att Bergsstatens prövning av bearbetningskoncession även ska innefatta kostnader för avfallshantering och efterbehandling.

Då regeringen i sitt svar på Riksrevisionens rapport meddelar att man inte gör bedömningen att en tidigare prövning av dessa kostnader skulle bli mer ändamålsenlig än dagens prövning, ser Kristdemokraterna istället en möjlighet att tidigare ställda krav på ekonomiska säkerheter också kan bidra till en sällning av aktörer som vill verka i gruvbranschen. Genom att det från början står klart vid ansökan om bearbetningskoncession att företaget kan betala för avfallshantering och efterbehandling, och inte som nu i samband med prövning av miljötillstånd enligt miljöbalken, kan statens egna kostnader minimeras.

Även när endast prospektering genomförts finns behov av återställning. Bland annat är det viktigt att inte kvarlämnade borrhål läcker ut gifter eller utgör en risk för skada på människor eller djur. Detta brister ibland i nuläget. Kraven på och uppföljningen av återställning efter prospektering bör därför skärpas. Detta vill vi att regeringen ges tillkänna.

Lars-Axel Nordell (KD)

Magnus Oscarsson (KD)